Sfântul Efrem Sirul și femeile

Anularea distorsiunii unui text

Theodoros Riginiotis

O religie nu este judecată după modul în care dușmanii ei îi interpretează greșit propriile texte, ci după modul în care credincioșii ei înșiși înțeleg ceea ce scriu și citesc. Altfel, ceea ce este criticat nu este această religie în sine și autorii ei, ci o situație falsă și inexistentă creată în imaginația dușmanilor săi. Aici, așadar, vom vedea cum un text creștin este interpretat greșit de dușmanii credinței creștine și cum îl înțeleg creștinii înșiși, în cadrul respectului și egalității pentru femei, care este un principiu fundamental al credinței creștine.

Un text interpretat greșit

Următorul fragment este promovat online ca „exemplu de misoginie” de către Sfântul Efrem Sirul:

„Ce este femeia? Ea este un naufragiu pe uscat, un izvor de răutate, un tezaur de vulgaritate și viclenie, o întâlnire mortală, o alunecare a ochilor, o ruină a sufletelor, o rană a inimii, o ruină a tinereții, o putere a lui Hades, o dorință abruptă.”

„Ce este femeia? Ea este cauza diavolului, odihna șarpelui, mângâierea diavolului, o durere de nemângâiat, un cuptor cu foc arzând dedesubt, un scandal pentru cei mântuiți, o răutate incurabilă, un loc de conversație zilnică, un hotel al fiului risipitor, un atelier al demonilor.”

„Ce este femeia? Ea este o poțiune a răutății, o fiară nerușinată, o gură libertină, o vestitoare de secrete, o călăuză a întunericului, o învățătoare a fărădelegilor, o viclenie a plăcerii, o dorință nesățioasă, pricinuitoare a iadului veșnic.”

„Ce este femeia? Ea este o minte pământească, lenea unui bărbat, o desfrâu care doarme odată cu el, o grijă care se trezește odată cu el, un rău zilnic, o furtună a casei, naufragiul unui om, o fiară sălbatică, un bârlog de adulteri, o armă a diavolului, o furie dorită, o moarte universală."

Așadar, când vezi o femeie frumoasă, care strălucește, care are ochi fericiți, ai cărei obraji sunt strălucitori, al cărei chip are o frumusețe pretențioasă care îți înflăcără mintea și îți sporește dorințele, gândește-te că ceea ce admiri este pământ, că ceea ce arde este cenușă, și atunci sufletul va înceta să mai înnebunească. Descoperă pielea feței ei cu mintea ta și atunci vei vedea tot nimicul frumuseții ei, căci nu vei găsi decât oase, vene și o duhoare. Gândește-te și la îmbătrânirea ei, la schimbarea ei, la moartea ei, la căderea ofilită, la toată floarea aceea. Gândește-te la ceea ce admiri și rușinează-te, și după ce te-ai rușinat, pocăiește-te.

Cui aparține textul?

Totuși, ceea ce ignoră (sau ascunde?) această „apărătoare a femeilor" este că acestea provin din lucrarea sfintei Împotriva femeilor rele, care este, de asemenea, discutabilă, ca majoritatea lucrărilor care au supraviețuit atribuite sfintei. Este pur și simplu „un discurs rostit sub numele de Efrem Sirianul" (vezi A. B. A. M. von der Ham, „Istoria femeilor, bune și rele , de Tzanes Vendramos și modelul său " , Hellenic Magazine , vol . 38 , numărul 2 , Salonic 1987, p. 344 - existând și referințe la pseudo-Chrysostomias).

Stil. Papadopoulos, profesor de Patrologie la Universitatea din Atena, relatează despre problema operelor Sfântului Efrem: „Operele sale au fost enorm de populare până în secolul al VII-lea. [...] Din păcate, însă, prevalența limbii arabe a însemnat, încă din secolul al VIII-lea, dispariția limbii siriace [în care a scris sfântul] , cu rezultatul că lucrările sale nu au mai fost copiate și că atât el, cât și el însuși au fost aproape uitați. Dar chiar înainte de secolul al VIII-lea, se crease un climat de confuzie, astfel încât textele ulterioare i-au fost atribuite în mod arbitrar sau altele mai noi i-au adaptat lucrările și le-au difuzat ca ale lor. Acest fenomen s-a aplicat și numeroaselor traduceri, care s-au înmulțit pe baza unor lucrări contrafăcute sau discutabile ale sale . Astfel, primii editori (Asseni ,

Lamy , Overbeck) ai textelor siriace și grecești ale lui Efrem [din care provine cel actual, Assem . III , 70 D 1 - 72 F 5] confundă lucrările autentice cu cele false într-o măsură iremediabilă , în timp ce foarte adesea republică aceleași texte cu texte diferite. „titluri…" (Patrologia B´ , Atena 1990, p. 334 – vezi și referința p. 337 la lucrarea intitulată Despre femeia păcătoasă , care este menționată explicit ca fiind îndoielnică și este probabil aceeași, întrucât „aceleași texte cu titluri diferite" sunt republicate).

Examinarea textului în contextul operelor sfântului

Simplul fapt că acest text este scris de sfânt constituie, în mod normal, sfârșitul discuției. Totuși, să acceptăm, în mod convențional, că opera este scrisă de Sfântul Efrem. Să presupunem că este autentică (din moment ce este într-adevăr un text creștin) și să examinăm conținutul său în contextul etosului și scrierilor mai generale ale sfântului.

Lucrarea atrage atenția asupra tipului specific de femeie care caută să farmece un bărbat și să-l facă supus, cum ar fi Dalila față de Samson, Izabela față de Ahab, Irodiada față de Irod etc. (sfântul folosește astfel de exemple în întreaga sa operă). După cum este clar pentru oricine citește întregul discurs (și nu doar pasajele în cauză), „femeie" înseamnă aici farmecul unei femei, cel care întunecă mintea și duce la acțiuni și alegeri nechibzuite.

Dimpotrivă, Sfântul Efrem (un mare sfânt învățător al iubirii creștine, așa cum spune rugăciunea sa „Doamne, dă-mi darul să-mi văd propriile greșeli și să nu-l critic pe fratele meu") nu omite să preamărească virtutea și măreția femeilor virtuoase, care, așa cum scrie el, „nu sunt cu nimic inferioare bărbaților ". Iată un fragment din discursul său dedicat sfintei și Marii Vineri, tâlharului și crucii :

A văzut și femei sfinte, niciun bărbat nu ducea lipsă ; a văzut-o pe Sara, fiica lui Avraam, strălucind de credință; a văzut-o pe Rebeca, înflorind de virtuți pe câmpuri;

A văzut-o pe Rahela, mireasa înțelepciunii, strălucind; a văzut-o pe mama tiranilor, un turn împrejmuit timp de o săptămână. A văzut tot ce era

drept; a înțeles tot ce era profetic; a proclamat: „Ia-mă!”, și armata divină s-a trezit.

Trebuie menționat că Sfântul Efrem Sirul nu este un „caz simplu”. El este liderul spiritual (deși un simplu diacon) care și-a salvat poporul de foamete în timpul asediului Nisibisului de către perși, convingându-i pe bogații orașului să asigure cele necesare supraviețuirii populației (vezi Theodorou K. Berati, Dorința Sfântului , ed. „O Sotir”, Atena 2007, p. 7). Așadar, acest om, care a fost și un mare poet („lira Duhului”), evident nu era schizofrenic, astfel încât, pe de o parte, era consumat de poporul său, iar pe de altă parte, era dominat de ura față de jumătate din umanitate!

Câteva observații utile pe tema femeilor în operele atribuite Sfântului Efrem sunt următoarele:

1. Autorul se adresează bărbaților, în special bărbaților care sunt deja călugări sau care doresc să devină călugări. Știm că o mare parte din lucrările sale se referă la tot felul de instrucțiuni pentru călugări. Călugăr el însuși, unul dintre cei mai vechi, a avut o vastă experiență în monahismul masculin, motiv pentru care scrierile sale au stat la baza regulamentelor monahale ulterioare. Este chiar izbitor faptul că îi împiedică pe călugări nu numai să se asocieze cu femeile, ci și cu copiii mici/adolescenți, cunoscând aparent pericolele manifestării tendințelor homosexuale!

2. Referințele sale la dragoste sunt de multe ori mai numeroase decât referințele sale nefavorabile la femei. Și, de fapt, în ciuda comentariilor nefavorabile despre farmecul frumuseții feminine, el rostește o frază caracteristică, atunci când îi sfătuiește pe călugări să nu deschidă sau să nu primească o femeie care le bate la ușă în căutare de informații: că acest lucru nu se face din răutate sau mizantropie, ci pentru ca binele să nu se termine în rău ! (Așadar, el consideră, de asemenea, de la sine înțeles că a ajuta o femeie este bine):

„Căci Domnul, care cunoaște inima, vede că nu îți lași nevasta pentru răutate sau răutate , ci ca să nu ți se facă rău pentru bine ” (Către un frate căzut și despre pocăință. Îndemn a 2-a - ediția. Cuvântul „nevăstie” nu are aici un sens peiorativ, așa cum nu are atunci când este folosit, de

exemplu, în versetul apoliticei învierii „femeile bucuroase au venit la el, zicând ”, care se referă la întâlnirea Domnului cu Sfintele Mironosițe).

Prin urmare, este preocupat de efectele pe care atracția naturală a sexului opus le poate avea asupra unui călugăr slab și nu intenționează să incite la ură sau aversiunea față de femei ca ființe umane.

Să ne amintim ce spune în pasajul controversat pentru care este acuzat: „ Dezvăluie pielea feței ei cu raționamentul tău și atunci vei vedea tot nimicul frumuseții ei, căci nu vei găsi decât oase, vene și duhoare. Gândește-te și la îmbătrânirea ei, la schimbarea ei, la moartea ei, la ofilirea ei, la toată floarea aceea ”.

Iată clar cheia sensului cuvintelor sale. Pentru că nu doar femeile sunt urâte fără piele sau bătrâne . La fel și bărbații. Dacă ar fi vrut să acuze sexul feminin, nu ar fi folosit ceva ce au ȘI BĂRBAȚII. Nici măcar a fi urât pe sub piele sau a îmbătrâni nu este o acuzație împotriva cuiva. De ce le-a scris? Pentru a crea un descurajator pentru cei care vor să rămână virgini, dar sunt tentați de atracțiile feminine. Ceea ce oferă sfântul aici (sau oricine a scris textul atribuit sfântului) este o metodă de prevenire a atracției feminine pentru călugări. O modalitate artificială de a crea în călugăr o aversiune față de atracția feminină și nu față de femeia în sine ca ființă umană. Acest lucru în sine arată un bărbat care nu numai că nu urăște femeile, dar care LUPTĂ cu metode împotriva atracției pe care i-o provoacă, pentru că le iubește atât de mult!

Să observăm aici că „călugărul slab” nu trebuie aruncat – el nu este abandonat pentru a deveni pradă nici măcar impulsurilor naturale, care l-ar împiedica să urmeze calea incredibil de dificilă pe care el însuși a ales-o . Acest lucru ar putea fi preferat de unii atei, moraliști duri, dar nu de Părinții Bisericii, care nu au fost niciodată duri, nici moraliști.

3. Evident, textele sale reflectă percepția vremii sale despre femei. Uneori o numește o „parte slabă” , nu desigur în sensul de tandrețe de astăzi, ci în sensul de slăbiciune. Probabil, caracteristica excelentă a tandreții și căutarea unui tovarăș mai permanent pe care o vedem empiric chiar și astăzi la femei, era considerată un punct de slăbiciune care îi putea influența pe călugări și îi putea duce pe călugări într-o viață de grijă (soție, copii, casă etc.) în locul „rânduielii îngerilor” spre care țintesc. Și mai rău, îi putea duce la exploatarea unui semen, a oricărei femei, reducând creația lui Dumnezeu la un obiect de exploatare carnală și

plăcere, distanțându-se în același timp prin acest act de înălțimea spirituală demnă de oameni . El menționează de mai multe ori problema grijilor și explică de ce aceasta reprezintă un obstacol în calea creșterii spirituale.

4. Se pare că se teme și de incontinența bărbaților, de slăbiciunea lor față de o femeie frumoasă. El repetă că doar un bărbat păcătos poate avea o relație cu o femeie rea.

5. Nu trebuie deloc să trecem cu vederea faptul că el îi mustră în mod repetat pe oameni pentru greșelile care, în condițiile vremii, sunt cele mai frecvente la ei: îi acuză de băut de vin și beție, de egoism, mândrie și mânie și de iubire de bogăție și confort și menționează constant cât de departe de Dumnezeu sunt astfel de oameni!

6. Cred că cei care au fost apropiați de călugări stricți care învață înțeleg despre ce este vorba: nimeni nu ar minimaliza femeile într-o discuție care s-ar referi la egalitatea dintre femei și bărbați în raport cu credința, sfințenia, posibilitatea mântuirii și, bineînțeles, societatea. Ar spune că Dumnezeu l-a creat pe om bărbat și femeie. Totuși, într-o discuție care ar viza pasiunile carnale, dacă s-ar adresa bărbaților, s-ar referi din nou în primul rând la femei, ca la ceva la care bărbații ar trebui să acorde atenție mai mult decât la orice altceva. Stereotipurile pe care le avem, poate și experiența călugărului însuși, conduc la astfel de învățături. Când, pentru a-și face sfaturile mai vizibile, călugărul îl face pe ucenicul să vadă diavolul ascuns în spatele unei femei frumoase, nu se referă la femeie, ci la înșelăciunea atracției sexuale . Să nu uităm metodele de predare ale fiecărei epoci.

Poziție similară din partea filosofilor naționali

Totuși, este deosebit de caracteristic faptul că un răspuns similar față de bărbații „îndrăgostiți” a fost dat în trecut de femeile filozofice și chiar de către neevrei! Acest lucru este evident ignorat de cei care promovează pasajul ca pe o „armă” împotriva creștinismului. Atitudinea similară a femeilor neevrei și chiar a filosofelor este de o importanță enormă, cu excepția cazului în care trebuie să „legitimizăm” un comportament atunci când este manifestat de necreștini și să-l condamnăm cu dezgust atunci când este manifestat de creștini...

Cel mai important caz este cel al filosofei alexandrine Hypatia, o figură îndrăgită de adversarii ideologici ai creștinismului, datorită oribilei sale asasinate politice de către niște creștini neghiobi. Potrivit elevului ei Damascio, odată, când un alt elev al ei i-a mărturisit dragostea, „ea a decis să-l pedepsească și a găsit o metodă foarte eficientă pentru a-l evita. I-a arătat unul dintre absorbantele igienice pe care le folosea, simbolul naturii feminine, spunându-i: «Asta iubești cu adevărat, tinerele meu, și nu frumusețea de dragul ei»" (Dzielska Maria , Hypatia din Alexandria , trad. G. Kousounelos, Enalios, Atena 1997, pp. 99-100). Deși există o altă versiune a incidentului, conform căreia Hypatia i-a vindecat dorința tânărului pentru ea cu muzică, Damascio însuși o respinge ca fiind falsă, în timp ce versiunea cu absorbantul i se potrivește mai bine Hypatiei, deoarece era platonică.

„Povestea dezgustătoare este într-adevăr complet platonică. Ne dezvăluie adevăratul caracter al Hypatiei și arată aversiunea ei față de corpul uman și sexualitate " [ed.: Elemente platonice]. „Este cert că nu a manifestat un comportament atractiv, plăcut sau binevoitor. Aceste calități nu i se potrivesc. S-ar putea spune – așa cum arată sursele – că poseda o tărie de caracter și o forță morală neobișnuite. Interpretarea incidentului nu necesită o gândire complexă. Cei care menționează respingerea de către Socrate a propunerilor lui Alcibiade își explică ușor atitudinea Hypatiei. Acțiunea ei dezgustătoare avea scopul de a-l face pe student să înțeleagă sensul mai profund al lui Eros și de a-l „îndrepta" în această direcție" [Dzielska Maria , op. cit., p. 101 (sublinierea noastră). Vezi și nota de subsol 43, de pe aceeași pagină, unde sunt menționate și alte cazuri, ale filozofilor cinici și ale lui Sosipater].

Monahismul ca iubire

Așadar, marea filosofă a vrut să-și învețe elevul „cel mai profund sens al Iubirii" (ceea ce este minunat și pentru noi, creștinii, care o respectăm așa cum respectăm toți filosofii naționali antici, indiferent de diferențele lor față de creștinism, atâta timp cât nu sunt exploatați ideologic de atei și păgâni), dar nu doar să-l învețe, ci „și să-l «întoarcă» în această direcție". Așadar, vrea să-l manipuleze – desigur, în ceea ce ea însăși consideră ideal și cu adevărat frumos și nobil.

Exact același lucru se întâmplă și cu învățătorii monahismului creștin. Ei încearcă să-și ajute studenții (care se înscriu de bunăvoie în această ucenicie) să înțeleagă sensul mai profund al Erosului (dragostea divină și uniunea cu Dumnezeu, cel mai înalt ideal erotic din întregul univers) și să-i îndrepte în această direcție.

Aici, așadar, este nevoie de un alt comentariu: monahismul (propriu ortodox) nu este o stare lipsită de iubire, ci o stare de iubire . În realitate, călugărul ortodox încearcă un salt pe calea asemănării cu Dumnezeu: în loc să se dăruiască unei persoane (căsătorie) și prin ea să-i rupă egoismul și să-și răspândească iubirea la întreaga creație (ceva ce duce la mântuire și este scopul ortodox al căsătoriei, dincolo de orice nevoi sociale sau psihologice care determină o persoană să se căsătorească), el încearcă direct această expansiune , având rugăciunea ca vehicul. Rugăciunea călugărului ortodox este momentul în care spațiul și timpul se extind infinit și el se răspândește, ca iubire, la întreaga creație, la toate lumile, de la primul microorganism creat vreodată în supa cosmică a unei planete până la Dumnezeu.

Experiența sfinților a dovedit că acest salt este foarte periculos, motiv pentru care este necesară ucenicia la un părinte duhovnic înțelept (adică sfânt), un „bătrân", care îl va ajuta pe monah să-și micșoreze egoismul până la dispariție, astfel încât să nu încerce această rugăciune cu ambiție („Voi deveni sfânt"), ci cu smerenie, simpatizând cu viermele, lăsându-se complet călăuzit de Dumnezeul Treimic. Și întotdeauna orice experiență, dintre cele care par metafizice (sau chiar „extracorporale" - un termen al misticismului oriental, nepotrivit pentru creștinism) omului obișnuit, de exemplu o minune sau o viziune, trebuie tratată cu prudență și smerenie.

Societatea necreștină consideră acceptabil ca cineva să rămână celibatar pentru că s-a „dăruit din toată inima" artei sau științei (acesta este monahismul specific modernității) sau chiar luptei pentru avansarea sa profesională. Cu toate acestea, critică (pentru că nu înțelege) dorința unor creștini de a rămâne celibatari din iubire divină, din acea iubire care acceptă iubirea lui Dumnezeu pentru om, acea iubire care unește omul cu „toate ființele".

Așa cum ar fi greșit să lași o persoană căsătorită să-și desfacă căsătoria din cauza „ispitelor" (de exemplu, să se dedice muncii sale sau plăcerilor), tot așa este greșit să lași un călugăr să-și desfacă propria căsătorie. Și așa cum este nevoie de o luptă pentru ca o persoană să se

stabilească în căsnicia sa (o luptă împotriva defectelor sale, a egoismului său și, în general, a vechiului său sine), tot așa este nevoie de o luptă – și mai mare – pentru ca o persoană să se stabilească în căsnicia monahală. Totuși, odată stabilită, se bucură de bucuria paradisului, care este incomparabil mai mare decât orice sacrificiu.

De aceea îi vedem pe părinții spirituali ai monahismului luptând în moduri de neînțeles pentru propria noastră gândire „necreștină" - sau chiar aparent „creștină", care însă interpretează greșit creștinismul „social" și „emoțional" și, în cele din urmă, îl taie și îl coase după măsura noastră.

Un alt exemplu este afirmația marelui apărător al femeilor , Sfântul Cosma al Etoliei, când s-a adresat potențialilor călugări : „Dacă nu vreți să vă păstrați virginitatea, trebuie mai întâi să puneți temelia lipsei de pământ și să nu aveți pungă, nici pungă [adică să nu aveți bani] și să vă prăjiți trupul așa cum prăjiți pește cu post, rugăciuni și privegheri, pentru a umili și umili carnea, în care este un lup, un porc, o fiară, un leu" [Spune lucruri frumoase despre oameni, nu-i așa? Să adăugăm aici că monahul nu dorește să devină un „ucigaș de trupuri", ci un „ucigaș de căi" (Sfântul Poimenes)]. „Și să fugi de lume, dar mai ales de femeie. Și iarăși, nu urâți femeia, pentru că este o făptură a lui Dumnezeu, ci patimile pe care oamenii le urmează. Și dacă se întâmplă să treci printr-o alee și într-un loc este femeia și în celălalt este diavolul, nu trece pe unde este femeia, ci numai pe unde este diavolul, de ce îți faci cruce și pleci, dar femeia nu pleacă . Și încheie același pasaj cu precizarea necesară: „Și precum este greu pentru un miel să se unească cu un lup și să nu fie mâncat [greu, spune el, nu imposibil, dar el are grijă de cei slabi] sau pentru un mănunchi de lemne cu cărbuni și să nu fie ars, așa este greu pentru un călugăr să se unească cu femeile și o călugăriță cu bărbații și să nu fie pângărită și scandalizată" (Vezi Episcopul Augustin N. Kantiotou, Cosma Etolianul , ediția a 21-a , Atena 1998, pp. 261-262).

Un ateu sincer ar putea cel puțin să recunoască faptul că acest cod de comunicare îi este străin.

Desigur, ar putea spune și: „Da, nu înțeleg ce vor să spună toți acești oameni ciudați, dar nici nu vreau să am nimic de-a face cu astfel de grupuri de oameni"! Atunci, trebuie să-i arătăm aceste lucruri:

Coexistența bărbaților și femeilor în monahism

Monahismul ortodox nu a fost niciodată dominat de bărbați. Este adevărat că deșertul este (sau cel puțin era în secolul al IV-lea d.Hr.) un loc mai potrivit pentru bărbați decât pentru femei. Și totuși, „civilizatorii deșertului" (adică cei care au transformat deșertul într-un oraș) nu au fost doar bărbați: nenumărate călugărițe și pustnici l-au urmat pe marele sfânt învățător al deșertului, Sincletica, care „a devenit pentru femei ceea ce Antonie cel Mare a fost pentru bărbați" (Orologion cel Mare , carte liturgică, 5 ianuarie). De asemenea, mari figuri feminine ale monahismului au îndrumat bărbați sau au devenit exemple pentru bărbați, chiar sfinte, precum Sfânta Maria Egipteanca (un exemplu pentru Sfântul Zosima, biograful ei), Sfântul Isidor cel Înțelept pentru Hristos (descoperit de Sfântul Pitiroum în urma unei revelații divine), dar și Sfânta Matrona de la Chiopolit, Sfânta Genovefa de la Paris, Sfânta Irina de la Hrisovalantou (care a salvat condamnații la moarte prin intervenție directă la împărat – apărând în visul acestuia, așa cum spune biografia ei) etc., în timp ce în vremuri mai recente avem Sfânta Filotei de la Atena, Sfânta Elisabeta a Rusiei etc.

Nici măcar Muntele Athos nu este dominat de bărbați, deoarece aduce un omagiu marii sale Starețe, Maicii Domnului, care este înfățișată purtând însemnele stareței care supraveghează mănăstirile de la Muntele Athos.

Totuși, au existat și sfinte care au slujit ca starețe la mănăstiri mixte, adică mănăstiri cu două complexe de clădiri (unul pentru bărbați și unul pentru femei) în aceeași curte. Așa este Sfânta Hilda de Whitby în Anglia ortodoxă antică (614-680 d.Hr.):

„Sfânta Hilda a fost una dintre cele mai faimoase starețe ale mănăstirilor din acea vreme. Mănăstirea ei era mixtă, cu bărbați și femei, care locuiau în clădiri separate, așa cum se întâmplă în prezent în Sfânta Mănăstire a Sfântului Înaintemergător din Essex. Este demn de remarcat faptul că o stareță din Biserica Celtică avea drepturi de îndrumare spirituală, dar nu și dreptul de a acorda iertarea păcatelor și de a exercita celelalte îndatoriri preoțești. Astfel, multe consultau sfintele starețe în chestiuni spirituale. […] " , Pantelis Hadjiioannou, Viața Sfântului David al Țării Galilor (studiu nepublicat), Introducere, nota xxxv .

Să privim și la un alt loc de minunată coexistență a călugărilor și călugărițelor, menționat în Anastasios K. Karagiannis, Sfânta Fecioară-Muceniță Teodora din Peloponez (în Vasta Arcadiei) , publicată de Apostolos Varnavas , Atena 2005, pp. 22-23 (subtitrat): Muntele Sarantario (Palestina).

„Este bine, pentru a compara pur și simplu apatia la care a ajuns Sfânta Teodora, trăind ani de zile într-o mănăstire bărbătească, cu apatia pustnicilor și a călugărilor, care au trăit în mod miraculos, bărbați și femei împreună, pe Muntele Sarantior, unde Iisus Hristos a postit 40 de zile, dacă vedem ce scrie Evagrie (secolul al VI-lea d.Hr.) în Istoria sa ecleziastică despre viața lor [notă ed.: este vorba de Evagrie Scolasticul din Siria și nu de origenistul din secolul al IV-lea Evagrie Ponticul].

[…] Alții trăiau cu animale, iar alții inventaseră un alt tip de ascetism, locuind în deșertul fierbinte, bărbați și femei la un loc, acoperindu-și doar însemnele sexului, în timp ce restul corpurilor lor erau goale, disprețuind căldura și frigul.

Apatia lor față de toate deșartele și plăcerile lumii era exemplară. Au ajuns la un asemenea punct de apatie încât se simțeau bărbați cu bărbați și femei cu femei și își doreau să participe la fiecare situație în ambele naturi (masculină și feminină) și să nu fie de o singură natură.

Într-atât, spune Evagrie, erau amestecate contrariile, încât Harul Divin a adunat cele neamestecate și le-a despărțit din nou, iar viața și moartea, adică contrariile atât firii, cât și lucrurilor, au conviețuit în ele. Astfel, acolo unde era patimă, se simțeau morți, ca și cum ar fi fost în mormânt, dar acolo unde era virtute, simțeau rugăciune către Dumnezeu, putere în trup, vigoare tinerească, chiar dacă erau de vârstă înaintată... ”

Astăzi, mănăstirea Sfântului Înaintemergător din Essex, Anglia, fondată de sfântul bătrân Sofronie Saharov (1896-1993), din care este membră scriitoarea și educatoarea sora Magdalena și ale cărei cărți sunt publicate și în greacă, precum Gânduri pentru copii în Biserica Ortodoxă de astăzi , publicată de mănăstirea din Essex (vezi aici: http://www.alopsis.gr/modules.php?name=News&file=article&sid=103).

Prin urmare, unii oameni caută pe nedrept semne de „misoginie” la marii învățători ai luptei creștinismului ortodox. În spatele cuvintelor marilor sfinți se află o realitate necunoscută nouă (celor din afara vieții monahale

și a iluminării) - o realitate caracterizată de mare iubire, iertare (syn+iertare) și anxietate pentru mântuirea veșnică și egală a „totului și a tuturor”.